

Zakon

od 28. oktobra 1875,

veljaven za vojvodino Kranjsko,

s katerim se §. 39. zakona od 29. aprila 1873 št. 22. dež. zak. izpreminja.

Na predlog deželnega zbora Moje vojvodine Kranjske izvolim naredbo storiti tako:

§. 1. Plače ženskega učilnega osebja na javnih ljudskih in meščanskih šolah se uredijo po načelih, ki so postavljena za moško osebje (§§. 22. do 38. deželnega zakona od 29. aprila 1873) in se razmerijo v istej višini, kakor v enacih odnošajih za moško učilno osebje.

§. 2. Ta zakon stopa s 1. januarjem 1876 v veljavo.

Z njim se §. 39. postave od 29. aprila 1873 št. 22. dež. zak. ob veljavo devlje.

§. 3. Izvršitev tega zakona je naložena Mojima ministroma za bogočastje in nauk ter za finance.

Gödöllő, 28. oktobra 1875.

Franc Jožef I. r.

Stremayr I. r.

Dopisi in novice.

— *Is seje c. k. dež. sl. sveta dne 23. decembra 1875.* Razrešene vloge so se vzele na znanje. — Poročilo ravnateljstva ljub. realke o urnem in učnem čertežu se je odobrilo. — Prošnje za učit. službo na realni gimnaziji v Kranji so se predložile ministerstvu. — Razdelitev ur in predmetov na mož. in žensk. učiteljišču v Ljubljani se je odobrila. — Razrešile so se tudi nekatere prošnje zaradi oproščenje šolnine na m. in ž. vadnici. — Od 9000 gl., katere je privolilo ministerstvo, so se odločile državneštendije 62 gojencem na mož. in 56 gojenkam na žen. učiteljišču, potem 24 na pripravljavnem tečaju. — Zarad obdarovanja šol na Colu, v Dobropoljah, na Igu in v Planini z gospodarskimi knjigami na poslano prošnje, se je c. k. dež. vladi poslal nasvet. — Krajni šolski svet je prosil, da bi se dovolil doplatež svote, ki je bila v predstevu ljudske šole za l. 1875 za opravilstvo že postavljena in pri razrešitvi odbita; prošnja se je predložila kranjskemu dež. odboru. — Poročilo višje realke v Ljubljani o obertnijski nadaljevalni šoli za šolsko leto 1874/5 se je predložilo sl. ministerstvu ter se je nasvetovala pripomoč za l. 1875/6. — Sklenilo se je, naj se naprosi kranjski deželni odbor za pripomoč iz normalnega šolskega zavoda, da se ohrani obertnijska pripravljavna šola na obeh mestnih šolah. — Prošnja ljublj. mestnega magistrata za privoljenje obrokov, kar se tiče povračila učni zalogi iz šolnine, ki jo je za se porabil bivši m. blagajnik, se je predložila ministerstvu. — Bernard Jevnikar je postal definitiven nadučitelj v Žužemberku po predlogu pomnoženega kraj. šol. sveta in dež. odbora, in priznala se mu je opravilna doklada. — Poročilo o delavnosti spraševalne komisije za l. 1875 se je predložilo ministerstvu. — Rešile so se prošnje za nagrado in pripomoč.

— *Is seje družbe kmetijske 6. dné t. m.* Subvencijski odbor pod predsedstvom barona Wurzbacha vpríčo deželnega glavarja viteza dr. Kalteneggerja je v tej seji rešil prošnje za podporo sadjerejstva. V imenu dotičnega odseka je poročal odbornik gsp. O. Detelja; med 33 prošnjiki so prejele ljudske šole podporo deloma v denarji, deloma zbirke vrtarskega orodja ali pa drevesa, kjer se mladina v sadjereji podučuje, ako so bile prošnje po predpisu vtemeljene in njih resnica potrjena po krajnih šolskih svetih, predstojnikih podružnic kmetijskih in pa županih. Vsled tega so dobili različno podporo ljudske šole: v Košani, Koprivniku in v Štalcarjih na Kočevskem, Krašnji, v Orehku, Št. Vidu pri Zatičini, v Zatičini, Št. Marjeti, na Golem, Boh. Bistrici, Šturji, Dobrepolji, Budanji, Černomlji, Škocijanu, Borovnici, Semiču, Planini in v Sori. Vrh tega pa je odbor sklenil, sledeče gospode priporočiti sl. ministerstvu kmetijstva za podelitev državne medalije za izvrstne zasluge na polji kmetijskem ali podučevanje mladine v kmetijstvu, namreč gsp. Martina Kozino, vrtuarja grajščinskega v Ravnah, g. Antona Prelca, posestnika v spodnjih Vremah, g. Janeza Eizenszopfa, učitelja v Poljanah, in pa gospoda nadučitelja in učitelja v Černomlji. — O drugih obravnavaht te seje poročamo drugi pot. »Nov.«

— *Ogerske ljudske šole.* Vsled sporočila od kr. ogersk. ministerstva nauka in bogočastja o šolskem letu 1872—73 državnemu zboru predloženega šteje Ogerska (po Beustu Transla) 13,455.030 duš z 11.552 srenjami, v kterih je 1542 brezverstvenih in 13.903 verstvenih šol. Šolo obiskovati bilo je v imenovanim letu dolžnih 2,121.420 otrok. V resnici pa jih je šolo obiskovalo le 1,443.266 otrok; po tem takem se jih je šoli utegovalo vseh skupej 678.154 otrok, izmed kterih jih je bilo dečkov 318.420, deklic pa 359.734. Ogerska šteje ljudskih učiteljev 19.598; šolskih poslopij ima Ogerska 13.516 lastnih in 1827 najetih. Brezverstvenim ali konfesionstoznim šolam se je leta 1873 državne pomoči izdajalo 636.705 gld. 24 kr. Razun tega je bilo 467 učencem brez ozira na verstvo iz državne podpore podeljenih 19.796 gld. 44 kr. L. 1873 je Ogerska imela srenj 801 (!), v kterih ni bilo clo nobene šole. V Zaladski stolici je srenj 70, v Zempljinski 124 in v Hunjadski 218 brez šole! Znamenit je v sporočilu dani razkaz šolskih otrok po verstvu. Po tem razkazu je bilo otrok 757.305 rimsko-katoliških, 116.794 grško-katoliških, 139.421 grško-nezedinjenih, 219.575 evangeliško-helvetiških, 146.248 evangeliško-avgsburških, 5547 unitarcev in 58.376 judovskih. Gledé na jezik jih je bilo Madjarov 704.856, Nemcev 265.153, Vlahov ali Rumuncev 171.318, Slovakov 203.007, Srbov 33.054, Hrvatov 26.286 in Rusjakov 39.592. —

— V hervatskem zemaljskem (deželnem) šolskem odboru, katerega je ban nedavno imenoval, je 5 zastopnikov srednjih šol, 2 ravnatelja preparandij (upokojeni Klaič in sedanji Modec), 1 učitelj preparandije (Basariček) i 1 zastopnik narodnih učiteljev (ravnajoči učitelj Vuksanović v Zagrebu). Učiteljstvo je v njem dovoljno zastopano, cerkve (katoliška, gerska, izraelitska) imajo samo po enega zastopnika.

— Učiteljsko društvo za celovsko okolico je volilo pri obnem zboru 23. decembra za predsednika g. Amb. Cuznarja, nadučitelja, g. Fr. Podobnika, učitelja (pri sv. Jakobu) za podpredsednika in zapisatelja; g. g. Drozga, Korpnika in Javornika pa za odbornike.

— *Oglas.* Upravo je dotiskana »Početnica hrvatske povjesti« drugo izpravljeno i pomnoženo izdanje, 80 strana. Ovomu je izdanju dodana i kratka povjest vojničke krajine. Ciena 30 novč.

Nadalje doštampana je moja »Metrička mjera« u trećem izdanju z novim, za svakoga vrlo praktičnim pregledom. Ciena samo 12 n. Jedna i druga knjiga dobiva se u knjižari Lavoslava Hartmána v Zagrebu.

Lj. Tomšić, učitelj v Zagrebu.

— „Razmere med staro mero in vago ter novo (metersko) sestavljene po uradnih odločbah“ se imenuje knjižica, ki je izšla v drugem natisu pomnožena v založbi g. Janeza Giontini-ja na svitlo. Knjižica po obliki prav pripravna za žep, tedaj pri vsakdanjem občenji močno rabljiva, ima na 87 straneh vse, kar koli je treba vediti pri primerjanji stare mere z novo in preračunjeni cene, izmed vseh takih knjižic je naj bolj priporočevati, ker ima poleg teorije preračunjeno ceno blaga od najnižje mere in vage do znatne velikosti. Velja pa 10 kr.

— *Važen ukaz ministra za uk in bogočastje.* V smislu državne šolske postave dne 14. maja 1869 naj se podučitelji, ki ne opravijo v petih letih, začeni svojo dejansko službo, učiteljskega spraševanja (Lehrerbefähigungsprüfung) in taki, ki nimajo dovoljenje skušno ponavljati, od učiteljstva odstrane, ko se jim odvzame spričalo zrelosti. Da se ta postavna naredba, ki je v korist napredku vsestransko izpelje, ukazuje se c. k. deželni šolski oblasti, da popiše tiste podučitelje, ki so že 4 leta ali dalje v praktični službi, in naj jih obveže, da imenovano spraševanje opravijo še tekoče solčno leto (Solarjahr).

— Veselica pri »Tavčarji« 15. januarija v korist »Schulpfennig-a« in »Narodne šole« je bila prav dobro obiskovana. Čistega dohodka je došlo »Narodni šoli« 10 gl. Hvala lepa osnovalcem in darovalcem!

— Varovalnica malih otrok je imela l. 1875 prihodkov 2208 gl. 99 $\frac{1}{2}$ kr., a troškov 2052 gl. 39 kr., tedaj ostane v kasi 156 gl. 60 $\frac{1}{2}$ kr. — L. 1875 je hodilo v ta zavod 88 dečkov in 116 deklic v starosti od 4.—6. leta. V ljudske šole je prestopilo t. šl. leta 44 dečkov in 46 deklic. Po zimi dobivajo ubožni otroci tudi hrano, in o božiču razne darova. Kaj lepa pripomoč ubogim družinam.

— Srednje šole tukaj so končale I. polletje 12. t. m., do srede so počitnice.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na 4razredni ljudski šoli v Škofjiloki je služba učitelja z letno plačo 400 gl. razpisana. Prošnje, s šolskimi spričali obložene, se do 25. marcija 1876 pri krajnem šolskem svetu v Škofjiloki vložijo. C. k. okrajno šolsko svetovalstvo v Kranji dne 9. februarija 1876.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gsp. Bernard Jevnikar je stalni nadučitelj v Žumberku. — Na Berdo pride začasno g. Kristijan Paier, svoje dni učitelj pri sv. Kocijanu pri Turjaku, poslednja leta pa fotograf v Afriki in Aziji. — Gspa. Ana Stumfl, roj. Pogorelec, poprej začasno učiteljica in voditeljica derž. nemške šole v Terstu, je sedaj postala prava učiteljica (min. odloka).

Listnica vredn. G. F. G. na l. 7. gl. prejel. G. J. R. Pr. Na pošti tukaj so za Vas pravila »Nar. šole,« sicer so tudi v »Uč. Tov.« l. 1872 str. 332.